

Europos istorija jaunimo akimis

shifting walls projekto metodika

1. Įvadas

Erasmus+ projektas [shifting walls - European History through the Eyes of the Young](#) (Kintančios sienos - Europos istorija jaunimo akimis) apjungia medijų edukaciją ir naujausią Europos istoriją. Projekte dalyvauja Berlyne veikianti organizacija „Kulturring“ (Vokietija), Valjadolido universitetas (Ispanija), asociacija „Kūrybinės jungtys“ (Lietuva), „Doukas“ mokykla (Graikija), Sofijos universitetas (Bulgarija) ir „Pestalozzi-Fröbel-Haus“ (Vokietija).

Praėjus 30 metų po Šaltojo karo, dabartinės Europos demokratija yra žymiai tvirtesnė, tuo pačiu juntama didesnė judėjimo ir žodžio laisvė. Tačiau tai nėra garantuotas *status quo*. Mus vis dar tebesupa „sienos“, ribos ir naujos yra nuolat statomos. Daugumos moksleivių žinios apie naujausią istoriją yra itin menkos – tradicinės, mokymusi iš vadovėlių pagrįstos istorijos pamokos, dažnu atveju mokinių nedomina, yra statiškos ir retai gvildena dabartines temas. Tuo pačiu, vis didesnio visuomenės dėmesio susilaukiančios populistinės partijos pritraukia ir tikėjamą demokratija prarandantį jaunimą.¹ Mūsų tikslas yra įkvėpti 11-18 metų amžiaus mokinius, kad jie, pasakodami asmenines istorijas ir naudodami kūrybinę fotografiją, imtų noriai domėtis istorija. Žvelgdami į istoriją iš skirtingų perspektyvų ar vertindami ją per savo asmenines patirtis mokiniai išmoksta kritiškai vertinti istorinius bei šių dienų faktus, jausti stipresnę empatiją kitų patirtims. Mokiniai iš kiekvienos projekte dalyvaujančios šalies kuria vaizdines istorijas ir dalijasi jomis „Instagram“ – jaunimo tarpe populiariausioje socialinių tinklų platformoje. Projekto „Instagram“ paskyroje [@shiftingwalls_eu](#) pateikiama istorijų įvairovė ir skatinamas atviras dialogas visoje Europoje.

Projektas *shifting walls* yra skirtas vidurinėms mokykloms ir įgyvendinamas mokant(is) įvairių dalykų tokių kaip, istorija, politikos mokslai, pilietybė/pilietiškumas, kalbos, informacinės technologijos, etika ar menas. Mokytojai aprūpinami *shifting walls* komandos sukurta mokomąja medžiaga, kuri gvildena tris tarpusavyje persipynusias temas, apimančias trisdešimt pastarųjų Europos istorijos metų:

- „Sienos griūtis“ (1989-1990 m., Šaltojo karo pabaiga)
- „Nuo 1990 m. iki 2020 m.“ (30 metų laikotarpis nuo sienos griūties)
- „Istorija dabar“ (naujos „sienos“, ribos su kuriomis susiduriame šiandien)

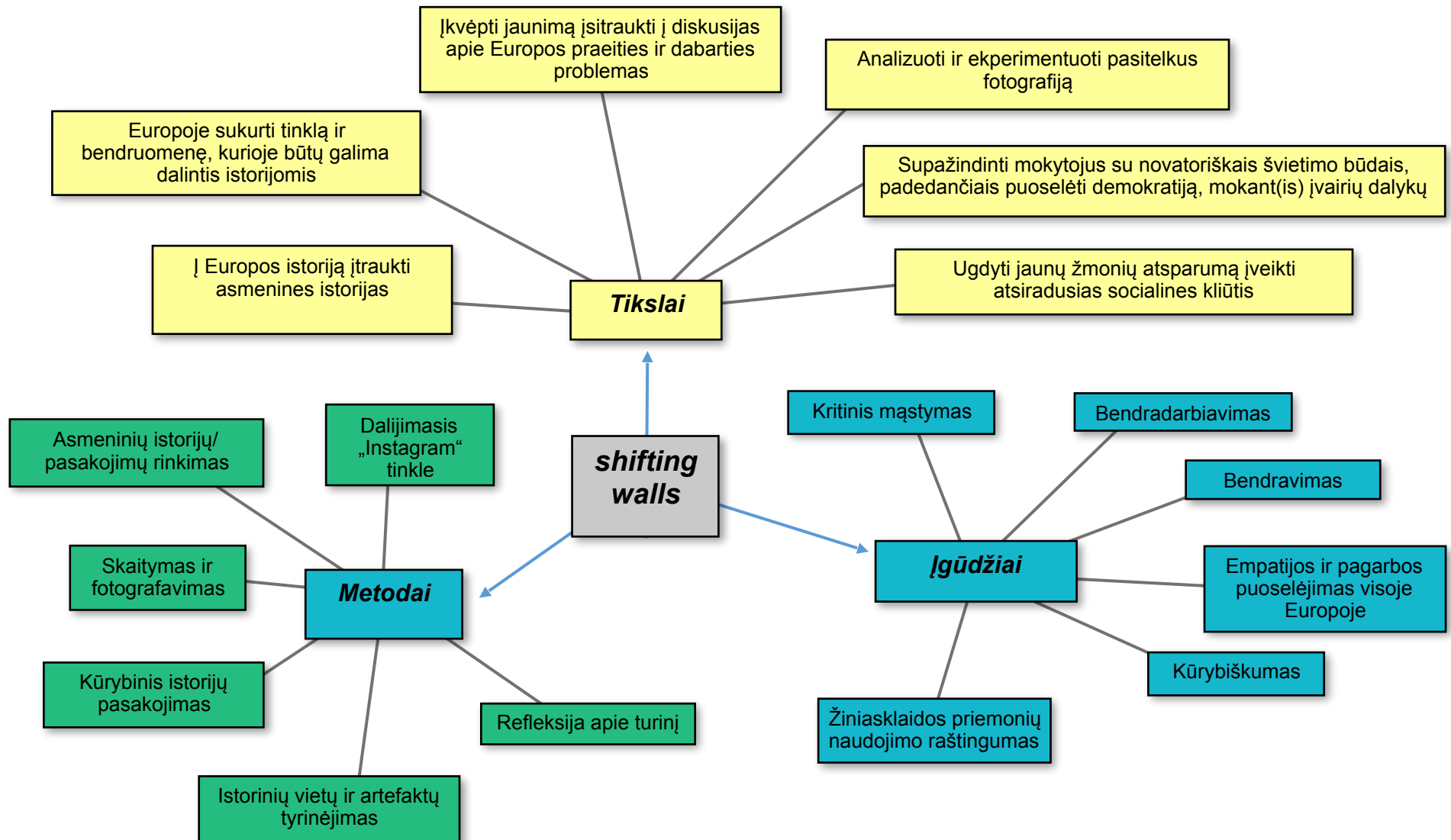
Kiekvienai temai yra sukuriamas mokymo priemonių rinkinys su užduotimis mokytojams ir mokiniams, vaizdo pamokomis ir kita mokytojams skirta mokymo medžiaga.

---

¹ Keith Breene. 2017 06 08. Pasaulio ekonomikos forumas. 'Millennials are rapidly losing interest in democracy' (lt. „Tūkstantmečio karta sparčiai praranda susidomėjimą demokratija“). <https://www.weforum.org/agenda/2017/06/millennials-are-rapidly-losing-interest-in-democracy/>

2. Projekto tikslai

Projektas *shifting walls* žadina mokinių smalsumą ir motyvaciją domėtis Europos istorija iš asmeninės perspektyvos ir per istorijų pasakojimą. Projekto idėjos pateikiamos minčių žemėlapyje:

3. Pedagoginio ugdymo ištakos

Mokslas turėtų būti būdas įgyti svarbiausias kompetencijas. Jau daug metų Europos Sąjunga skatina keisti švietimo sistemą, didesnę dėmesį skiriant kompetencijų ugdymui: „Norint pereiti nuo sustabarėjusios ugdymo turinio sampratos prie dinamiško mokinio žinių, įgūdžių ir požiūrio formavimo mokymosi proceso metu, būtini švietimo, mokymo ir mokymosi paradigmos pokyčiai, keičiantys mokymo proceso organizavimą ir vertinimą“². Šios kompetencijos sutampa su XXI amžiaus įgūdžių formavimo koncepcijoje išryškintomis kompetencijomis³:

Kritinis mąstymas: kritinis mąstymas yra vienas pagrindinių projekto prioritetų. Europos istorijos mokoma(si) ne tik iš vadovėlio – ją tyrinėja patys mokiniai. Jie bus skatinami pažvelgti už pateikto turinio ribų, kritiškai vertinti, kokiais šaltiniais remiantis yra mokoma istorijos pamokų metu ir kokios idėjos yra perduodamos. Atviro tipo užduotys leis mokiniams patiems kelti klausimus. Istorijos pamokų tikslas – ugdyti mokinių mąstymo įgūdžius, leisti jiems kritiškai žvelgti į praeitį ir to pasekoje, kvestionuojant dabartį pakeisti ateitį, nes kaip sakė Seixas „reikia atsisukti į praeitį, norint nuo jos atitrūkti“⁴.

Kūrybiškumas: mokiniai atliks užduotis, mąstydami „už dėžutės ribų“, kurdami savo vaizdines ir tekstines istorijas. Jie tyrinės nuotraukas kaip artefaktus arba kaip meno kūrinius. Vaizdinės užduotys paskatins kūrybiškai derinti vaizdus. Mokiniai dirbs įvairiausiais formatais, pavyzdžiui, istorinį turinį sies su faktais arba su kūrybiniu procesu.

Bendradarbiavimas / socialinių ir pilietinių kompetencijų puoselėjimas: dirbdami grupėse mokiniai sustiprins refleksijos ir problemų sprendimo įgūdžius. Jie plėtos savo idėjas, imsis iniciatyvos tyrinėti ir taps savo projektų lyderiais. Mokyti demokratijos reikės demokratiškai. Asmeninių tekstų kūrimas apie istoriją padės mokiniams giliau įsitraukti į istorijos pamokų turinį. Juk istorijos mokymas(is) seniai nebėra tik knygoje aprašomų didingų tautų istorijų aklas įsiminimas.

Bendravimas: mokiniai kurs autentiškus tekstus apie istoriją, remdamiesi nuotraukų serijomis – toks istorijos mokymosi būdas mokyklose nėra įprastas. Jie bendraus per vaizdus ir per socialinius tinklus, pavyzdžiui, „Instagram“. Mokiniai patirs kaip stipru gali būti kalbėti apie asmenines nuotraukas – kažkieno gyvenimo atmintį. Bus išklausti ir tylūs balsai – žodiniai pasakojimai, kurie neįtraukiami į istorijos programą. Mokiniai patirs „skirtingus emocinius santykius, tokius kaip empatija, nuolankumas ir atjauta“⁵.

---

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52018DC0024> (5psl.)

³ “The four C’s of 21st Century skills“: <https://www.aeseducation.com/career-readiness/what-are-the-4-cs-of-21st-century-skills>

⁴ Citation from Seixes, Peter; 2004. in Llewellyn, Kristina R., Ng-A-Fook, Nicholas. 2015. “Introduction: Telling Tales in Schools. Oral history education, political engagement and youth” in *Oral History Education*. p.102. (lt. „Įvadas: istorijų sekimas mokyklose. Žodinės istorijos mokymas, politinis aktyvumas ir jaunimas“ in: *Žodinės istorijos mokymas*, p. 102) https://www.academia.edu/39606857/Telling_Tales_in_Schools_-_Oral_History_Education

⁵ Llewellyn, Kristina R., Ng-A-Fook, Nicholas. 2015. “Introduction: Telling Tales in Schools. Oral history education, political engagement and youth” in *Oral History Education*. (lt. „Įvadas: istorijų sekimas mokyklose. Žodinės istorijos mokymas, politinis aktyvumas ir jaunimas“ in: *Žodinės istorijos mokymas*) https://www.academia.edu/39606857/Telling_Tales_in_Schools_-_Oral_History_Education

Empatijos / pagarbos puoselėjimas visoje Europoje: bendruomenės kūrimas per istorijų pasakojimą. Mokiniai dirba drauge, diskutuoja apie vienas kito nuotraukas ir istorijas bei dalijasi savo pasakojimais. Projekto dalyviams tai gali tapti unikalia patirtimi. Istorijos gali susieti praeitį su dabartimi, apimti platesnes socialines ir pilietines temas tokias kaip barjerai, politinė laisvė ar socialiniai pokyčiai. Mainų metu mokiniai galės patirti, kaip istoriją suvokia skirtingos Europos kultūros ir kaip galima mokytis iš praeities sunkumų.

4. Metodologija / taikomi metodai

Asmeninių istorijų rinkimas

Vykdydami projektą, mokiniai ims interviu iš savo artimųjų, kaimynų ir pan. bei išgirs jų asmenines istorijas apie tam tikrą laikotarpį. Jie arba patys sukurs interviu, užduodami savo pačių sugalvotus klausimus, arba galės remtis mūsų siūlomais klausimais. Tuomet mokiniai interviu įrašys, naudodamiesi turimais įrenginiais - pvz. mobiliaisiais telefonais, garso įrašymo programomis, skaitmeninėmis kameromis ir pan.

Istorinių vietų ir artefaktų* tyrinėjimas

Mokiniai yra skatinami lavinti savo vizualinius įgūdžius ir atrasti jų aplinkoje paliktus istorinius pėdsakus. Tai gali būti pastatai, griuvėsiai, atminimo ženklai, taip pat ir asmeniniai daiktai, susiję su tuo laikotarpiu ar konkrečiu įvykiu, tokie kaip atvirukai, drabužiai, nedideli baldai, žaislai ar papuošalai.

* **Artefaktas** yra bet koks asmens sukurtas objektas, galintis suteikti informacijos apie praeitį.

Kūrybinis pasakojimas

Surinkę visą informaciją, mokiniai kūrybiškai pasakos savo istorijas. Jie jungs rašytinius, garso ir vaizdo šaltinius. Šiai užduočiai atlikti siūlome kurti eskizus, maketus, kuriuose mokiniai galės detalai suplanuoti kiekvienos užduoties atlikimą.

Įsitraukimas į fotografijos sritį

Skirtingais projekto etapais mokiniai analizuos fotografijas ir eksperimentuos fotografuodami patys. Baigiamajam darbui kurs nuotraukas, kuriose fiksuos mintis, idėjas, istorines akimirkas ir pan. Padarytų nuotraukų kokybė nėra svarbi. Mokiniai gali naudoti bet kokius sau prieinamus įrenginius, pvz., mobiliuosius telefonus, planšetinius kompiuterius, skaitmeninius fotoaparatus ir kt. Šiam projektui jiems nereikia pirkti naujos įrangos.

Mokiniai taip pat turės galimybę rinkti kitų sukurtas istorines fotografijas, įsigilinti ir išanalizuoti jų prasmę, tikslą ir istorinį kontekstą.

Darbas grupėse

Projektas yra sukurtas tam, kad mokiniai galėtų įsiklausyti vienas į kitą ir pajusti skirtingas nuomones bei realybes. Dėl šios priežasties itin svarbu, kad viso projekto metu mokiniai dirbtų drauge 3-4 asmenų grupėse ir kartu aptartų nuotraukas, idėjas, asmenines istorijas, baigiamuosius darbus ir pan.

Dalijimasis „Instagram“ platformoje

2016 m. „Eurostat“ statistikos duomenys rodo, kad 80-90% jaunų žmonių Europoje saviraiškos ir bendravimo tikslais kasdien naudojami socialinių tinklų platformomis „Instagram“, „Facebook“ ir „Twitter“⁶. Dėl šios priežasties mokinių kūrybinių istorijų ir baigiamųjų darbų viešinimui *shifting walls* naudojami „Instagram“ platforma.

Mokiniai darbus gali skelbti savo asmeninėse „Instagram“ paskyrose, jei tokią turi, arba projekto paskyroje. Norėdami pavišinti darbą, mokiniai (arba jų tėvai, jei mokiniai dar per jauni) turės atsiųsti mums raštišką sutikimą el. paštu. Būtina gauti ir fotografuotų ar filmuotų asmenų raštišką sutikimą.

Prieš įkeliant į „Instagram“ platformą, svarbu atkreipti dėmesį į šias rekomendacijas:

- vaizdinė medžiaga: nuotraukos – ne daugiau 5, vaizdo įrašai – ilgiausia trukmė 60 sekundžių;
- grotąžymės: nurodykite mūsų žymą [#shiftingwalls_eu](#);
- pasakojimo tekstas – ne daugiau 250 žodžių.

Ankstesnė veiklos „Instagram“ platformoje patirtis nėra būtina. Projekte yra numatyti mokymai mokiniams ir mokytojams.

Refleksija

Kita svarbi šio projekto dalis yra refleksija. Mokinių kartu su kitais projekto dalyviais leidžiamas laikas ir diskusijos apie savo darbus lavina jų analitinius įgūdžius, ugdo savivertę ir sustiprina priklausymo grupei jausmą. Grįžtamasis ryšys suteikia patirties naujų projektų įgyvendinimui.

Į kokias temas mokiniai gilinsis?

Temos	Galimos veiklos rūšys
1 tema: Sienos griūtis	<ul style="list-style-type: none"> • Pakalbinkite to laikmečio liudininkus apie laikotarpį, kurio metu įvyko Berlyno Sienos griūtis (kas tuo metu vyko visoje Europoje?).
2 tema: „Nuo 1990 m. iki 2020 m.“ (30 metų laikotarpis nuo Sienos griūties)	<ul style="list-style-type: none"> • Raskite ir pakalbinkite žmones, patyrusius pokyčius 1990–2020 m. laikotarpiu • Žaisdami „lobių ieškojimą“ (angl. <i>scavenger hunt</i>), atraskite istorines vietas savo miestelyje, mieste, kaimynystėje ir pan. Raskite informacijos apie šias vietas. Surinktą medžiagą panaudokite virtualioms kelionėms arba interaktyviems žaidimams, naudodami <i>Google Creator Tour</i> arba <i>Actionbound</i> programas. • „Instagram“ platformoje sukurkite paskyrą, kurioje įvairūs asmenys pasakotų tų vietų istorijas.

⁶ Eurostat. 04/01/2019. Being Young in Europe - digital world. Statistic Explained. (Būti jaunam Europoje - virtualus pasaulis. Statistikos analizė) <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/pdfscache/39761.pdf>

3 tema: „Istorija dabar“	<ul style="list-style-type: none"> • Dalyvaukite demonstracijoje, pavyzdžiui, „Penktadieniai už ateitį“, ir dokumentuokite savo patirtį naudodamiesi vaizdine, garso ir tekstine medžiaga. Naudokite šią medžiagą sukurti savo „Insta“-istoriją. • Domėkitės Covid-19 pandemija ir tyrinėkite pokyčius visoje Europoje.
--------------------------	---

Projekto veiklos galimybės

Žingsnis po žingsnio projekto veiklos padės sužadinti dalyvių smalsumą, tyrinėti asmenines istorijas ir kvies kūrybingai dalintis įvairiais pasakojimais. Išsamų kiekvienos veiklos pristatymą rasite mokytojų ir mokinių užduočių aprašymuose.

Temos	Veiklos galimybės
Pradėkite nuo to, kas jau yra	<ul style="list-style-type: none"> • Tyrinėkite istorines vietas ir žmonių nuotraukas, kurias turite/ randate savo aplinkoje. • Atvaizduokite šias vietas žemėlapyje (taip projektas gali būti siejamas su geografijos pamokomis). • Įtraukite tokias temas kaip „įveikti barjerą“ arba „laiko samprata“, kurias gvildensite vėliau. • Aptarkite „Kaip kuriama istorija?“, „Kas daro akimirką istorine?“
Analizuokite nuotraukas	<ul style="list-style-type: none"> • Suraskite ir išanalizuokite reikšmingą istorinę nuotrauką/ paveikslą (darbas mokinių grupėje). • Įvertinkite skirtingas perspektyvas. • Įsivaizduokite save tokioje situacijoje (lavinama empatijos samprata).
Fotografuokite	Kiekvienos temos užduotis atlikite šiais žingsniais: <ul style="list-style-type: none"> • Planuokite nuotraukas, fotografuokite, atrinkite nuotraukas, ...
Kurkite nuotraukų istorijas	Kiekvienos temos užduoties atlikimą tęskite <ul style="list-style-type: none"> • Kurdami istorijas, interviu, „Insta“-istorijas, ...
Dalinkitės nuotraukų istorijomis	Naudokitės užduočių aprašais ir technine pagalba <ul style="list-style-type: none"> • Naudokite grotąžymę #shiftingwalls_eu ir žymėkite @shiftingwalls_eu. • Atspausdinkite istorijas, eksponuokite jas mokykloje. • Vykdykite mokinių mainus mokyklos viduje ar su šalimis partnerėmis.
Įvertinkite / aptarkite	<ul style="list-style-type: none"> • Pristatykite istorijas. • Drauge aptarkite ir reflektuokite.